

İBRAHİM YILDIRIM

Bir Cinayet Antolojisi
Çelenk Tanzim ve
Tertip Sanatı

roman

İçindekiler

BİRİNCİ KAYIT

TÜRKİYE KADAR BİR ÇELENK	11
--------------------------------	----

Birinci Seans-Prolog:

HAZIRLIK KONUŞMASI	13
--------------------------	----

İkinci Seans:

AŞK KÂĞIDINDA KAN SESLERİ	26
---------------------------------	----

Üçüncü Seans:

SESLENDİRİLMİŞ RÜYA DÖNGÜLERİ.....	45
------------------------------------	----

Dördüncü Seans:

LONDRA SOKAKLARINDA, İZ PEŞİNDE.....	61
--------------------------------------	----

İKİNCİ KAYIT

YENİ BABİL'DE BİR SAHHAFA DÜKKÂNI	81
---	----

Birinci Seans:

VLANGA'NIN CİNAİ DÖNÜŞÜMÜ	83
---------------------------------	----

İkinci Seans:

İKİNCİ BAHAR TEZAHÜRLERİ	99
--------------------------------	----

Üçüncü Seans:

UZUN BİR GECE KONUŞMASI	117
-------------------------------	-----

ÜÇÜNCÜ KAYIT

GÖNÜLLÜ ÖLÜLER, GÖNÜLLÜ KATİLLER.....	139
---------------------------------------	-----

Birinci Seans:

SESLER, RENKLER, KORKULAR.....	141
--------------------------------	-----

İkinci Seans:

KENTİN BÜYÜK TABUTLARI.....	155
-----------------------------	-----

Üçüncü Seans:

DÜELLO CİNAYETLERİ	185
--------------------------	-----

DÖRDÜNCÜ KAYIT

VLANGA'DA YENİ HAYAT	207
----------------------------	-----

Birinci Seans:

DEVİR TESLİM GÜNLERİ.....	209
---------------------------	-----

İkinci Seans:

YAĞMURU BEKLERKEN.....	223
------------------------	-----

Üçüncü Seans:

MÜHİM ŞAHSİYETLER, MÜHİM VAKALAR	238
--	-----

BEŞİNCİ KAYIT

ÖLÜMCÜL MEKÂNLAR.....	251
-----------------------	-----

Birinci Seans:

BALOZLAR, GAZİNOLAR, YENİ KABADAYILAR.....	253
--	-----

İkinci Seans:

ÖLÜ ZAMAN ŞARKICILARI	270
-----------------------------	-----

Üçüncü Seans, Epilog:

ÇELENGE SON BİR ÇİÇEK	283
-----------------------------	-----

“Blanchot’nun dediği gibi, ölmek için yazmak,
hatta belki de ölmek için konuşmak
kuşkusuz sözün kendisi kadar eski bir görevdir.”*

Sonsuza Uzanan Dil - Michel Foucault

** Écrire pour ne pas mourir, comme disait Blanchot,
ou peut-être même parler pour ne pas mourir
est une tâche aussi vieille sans doute que la parole.
Le langage à l’infini - Tel Quel, No 15, Automne 1963*

“Roman artık bir serüvenin yazılması değil,
bir yazının serüvenidir.”^{*8}

Jean Ricardou

Çelenk Tanzim ve Tertip Sanatı adı verilen bu metin, doğru ve kapsamlı bilgilerle tahkim edilmiş, polisiye ekseninde kurgulanmış ansiklopedik bir romandır... Bu çalışma, üç ayrı mekânda, beş ayrı zamanda, seanslar hâlinde kayda alınan konuşmaların sözcük sözcük çözümlenmesiyle gerçekleştirilmiş, metinde yer alması gereken görsel öğeler uygun bölümlere yerleştirilmiştir.

Okur, deşifre edilip yazıya dönüştürülen kayıtlarda, *konusmacının* on beş yıl önce üzerinde çalıştığı bir öykü nedeniyle aklına takılan kuşkulu ölümün yeniden peşine düşmesine, bu arada başka ölümlerle de karşılaşmasına... ve cinai antoloji ya da çelenk tanzim ve tertip etme evrelerine tanık olacaktır: 1867 yılında Sultan Abdülaziz onuruna Londra’da düzenlenen balo sırasında gerçekleşen ölümün yeniden ele alınmasının nedeni, 2018 yılından İstanbul’da bir terekede bulunan çok eski bir *Defter*’in hem o ölüme hem de ardından gerçekleştirilen diğer ölümcül olaylara dair kanıtlar sunmasıdır. *Defter*’in bir diğer özelliği ise 1907, 1908 ve 1917 yıllarında İstanbul’a üç kez gelen önemli ve çok ünlü bir suç öyküsü yazarı tarafından Büyük Londra Otel’inde İngilizce kaleme alınmış olmasıdır. Dolayısıyla konuşmalar sırasında *Defter*’den aktarılan bazı bilgilerin polisiye edebiyat tartışmalarına neden olması mümkündür.

* *Le roman n’est plus l’écriture d’une
aventure, mais l’aventure d’une écriture.
Pour une théorie du nouveau roman, 1971*

Birinci Kayıt

TÜRKİYE KADAR BİR ÇELENK

14-15-16 Şubat 2019

Akkirman Sokak, Nişantaşı

“Çelenk tasarımı yaparken çelenkler yuvarlak şekilde hazırlanmalıdır. Çelengin yuvarlak olması sonsuz yaşamı simgeler.”

Bahçecilik

(T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, 2011)

Birinci Seans-**Prolog:**
HAZIRLIK KONUSMASI

14 Şubat 2019, Perşembe

09.13

Üç, iki, bir... Kayıt başladı

Uyanır uyanmaz ısınma niyetiyle yaptığım alıştırma ses tellerimi henüz düzene sokmamasına karşın, konuşup anlatmaya –işte– başladım. Nelere öncelik vereceğime bir türlü karar veremediğimden tedirginim ama bir konuda çok kararlıyım: Gönül esenliğiyle *tamamdır* deyip kayıt işlemlerini sonlandırdığımda, gözlerinizin önüne Türkiye kadar –belki de dünya kadar– kocaman bir cenaze çelengi gelmesi için her tür olanağı kullanacağım. Zira anlattıklarımın ÇELENK bağlamında ele alınmasını, öyle anılmasını istiyorum... Bu arada hemen söylemeliyim ki, az önce biraz yüksek sesle *çelenk* der demez ardı ardına duyulan o tuhaf, gevrek çığlıklar bana ait değildir: Uykunun baygınlaştırıp gevşettiği ses tellerimi zorlayıp ne zaman yüksek perdeden seslensem, daha da kötüsü atığa kalkıp öfkeli ve kaba saba tonlara açılsam Jakop alçağı sesini iyice kalınlaştırıp beni taklit ediyor, hemen ardından bildiği onlarca küfürden birini defalarca tekrar ederek kayda müdahil oluyor... Dolayısıyla anlattıklarımı dinleyecek olanlardan şimdiden özür diliyorum... Bilmem fark ettiniz mi, zorlanarak konuşuyorum; çünkü her zaman olduğu gibi zihnimin kıyı çizgisi, alçalıp yükselen deniz misali sürekli yer değiştiriyor: Bir

geliyor, bir gidiyor. Şöyle ki: Rüya görürken kendimle yüksek sesle tartıştığım olaylar, anılar ve düşünce kırıntıları an geliyor bir iç kavgaya dönüşüyor, an geliyor bir yerleri işgal edeceklermiş gibi ileri atılıyorlar. Kayda başlamadan önce düştüğüm uykuda da aynı şey olmuş, ancak bu eylemler uzun sürmemiş, dudağımdan dökülen her şey, mırıltılarla fısıltılarla yakınmalarla süklüm püklüm geri çekilivermişti. Dolayısıyla yine dehşet içinde uyanmış, çoğunlukla yaptığım gibi gördüklerimi tekrar değerlendirip yorumlamaya çalışmış, ölüm-cinayet başlıklı rüya tabirlerine –onları defalarca okuyup ezberlememe karşın– bir kez daha göz atmış... ve uyanmadan önce ricat edip yitirdiğim alanları geri almak için harekete geçmiştım. Ama uyku mahmurluğunun yanı sıra öyle yorgunum ki, bir buçuk saat önce yepyeni bir uyarlamasından uyandığım Kraliyet Balosu rüyasında, Kraliçe Victoria'nın torunu olan prensesle o atlamalı zıplamalı polkayı müstakbel padişah –Veliaht Murat değil de– sanki ben yaptım. Kısacası kolumu kanadımı kımıldatacak gücüm yok: Bu dermansızlığın nedeni, gördüklerime müdahale edip dans edenleri koşturmakla yetinmeyerek odanın içinde, müzik eşliğinde haldır haldır atlayıp zıplamam olmalı!.. Şimdi diyeceksiniz ki, nereden çıktı bu Kraliyet Balosu? Söyleyeyim: Padişah Abdülaziz ve beraberindekiler, Uluslararası Paris Sergisi dolayısıyla 1867 yılının temmuz ayında III. Napolyon'a konuk olduktan hemen sonra Londra'ya gelmiş, Kraliçe Victoria tarafından ağırlandı: Konserlerden, ziyafetlerden, gösterilerden oluşan bu yoğun ve yorucu izzeti ikram döneminde maalesef pek de iyi sonuçlanmayan bir balo düzenlenmişti. Böyle dedim çünkü bu danslı yemekli resmi eğlentiye, Londra sefirimiz Kostaki Musurus'un eşi Madam Anna'nın cesedi damgasını vurmuştu. İşte Buckingham Sarayı'ndaki o etkinlik, bir yıldır gece ve gündüz uykularımı işgal ediyor: Anlayacağınız, rüyada da olsa atlayıp zıplamak bende hal bırakmadı...

Fakat ne olursa olsun, artık iyi kötü bir şeyler anlatabiliyorum, hem de Jakop'un çatlak sinir bozucu kartaloş salvolarına rağmen: Bu iyi bir şey, sürdürebileceğimin işareti, yani aklım hâlâ gördüğüm rüyanın boğuntusuyla meşgul olsa bile yolum açık sayılır... Gerçi ses tellerimin akordu henüz tamamlanmış değil, ama olsun çıkarttığım atonal sesler yazıya dönüştüğünde nasılsa düzene girecektir... Anlamışsınızdır: Böyle diyerek kendimi avutuyorum, belki de kandırıyorum. Çünkü çalışmalarımın – sesli veya yazılı– olumlu sonuçlanacağından pek emin değilim: Bazı kuşkularım ve kaygılarım var...

09.51

Aynı zamanda umutluyum da!

Biliyor musunuz, çok eskilerden beri beni yiyip bitiren kaygı ve kuşku yüklü yakınp sızlanmalar, bir yıl önce görmeye başladığım Kraliyet Rüyaları nedeniyle zirveye ulaşp ruhuma demir attı. Dostum, büyüğüm, hatta ustam bile diyebileceğim Sahaf Yasef'in Asmalı Mescit'teki bir gayrimüslim terekasinden sahiplendiği çok eski *Defter* sayesinde, geçen yıl bu vakitler benim için yalnızca yeni bir serüven başlamadı; gece gündüz her uykuda bambaşka bir uyarlamasıyla boğuştuğum rüya nedeniyle bir *karadüş* döngüsüne de kapıldım. Öyle ki, *Defter*'in içeriğini el yordamıyla da olsa kavrar kavramaz, Sultan Abdülaziz'in ve maiyetindekilerin Buckingham Sarayı'nda tanık oldukları, uğursuz ama bir o kadar da tuhaf ve çekici ölüm olayıyla gece uykularımda, gündüz düşlerimde uğraşmak, didişmek bende bağımlılık hâline geldi. Dolayısıyla bir yıldır, gece gündüz ne zaman kendimden geçip aynı rüyaya düşsem bütün iyi niyetimle bunu fırsat olarak değerlendirmeye çalışıyorum; zira böyle yaparsam neredeyse on beş yıl önce

yetersiz bilgi ve belge nedeniyle kuvvze almak zorunda kaldığım öyküyü esenliğe kavuşturacağımı sanıyorum. Öte yandan, iyileştirme girişimim padişahın gözü önünde gerçekleşen bu kuşku ölümü ve benzerlerini aydınatabilir diye düşünüyorum; böylece onlarca yıldır uğraşıp didindiğim ama bir türlü hayata geçirmeyi başaramadığım *Cinayet Etütleri* adlı çalışmam –da– derlenip toparlanabilir. Hatta bu sayede, yeni tasarımlarım olan *Cinayet Antolojisi* hayal sınırlarını aşır –hem de her çiçeği kanlı gözyaşlarıyla lekelenmiş– bir çiçek kokteyline, yani devasa bir çelenk hâlinde gerçeğe dönüşebilir. Bütün iyi niyetimle böyle düşünmemeye karşın bazı kuşku larım –da– yok değil: Örneğin yarım yamalak bilgilerin, sakat doğmuş metinlerin, beni bir kez daha kendime ve yazdıklarım a küstürmesinden korkuyorum. Çünkü zihnim yine on beş yıl önceki gibi kararmaya, ufak tefek çerçöp biriktirmeye başladı: KAH-RETSİN, YİNE KİRLENİYORUM! Hay Allah, umarım birkaç saniye önce –benim için çok zor olsa da– bağıra bağıra lanet okuyup ilenmem sizleri rahatsız etmemiştir... Biliyor musunuz, hayatım boyunca ne futbol maçına gittim ne de küftettim ben; yüksek sesle şarkı türkü çığırır –nasıl derler– deşarj olmaya bile çalışmadım, kavga edip nara da atmadım! Ama artık kararlıyım: Konuşa söylene; bazen de haykırarak, söverek arınacağım. Çünkü tereke oburu da diyebileceğim Yasef’in yeni buluntusuyla ölümlü çalışmalarım ivme kazanmasına kazandı ama zihnim daha da kanlı ve kapkara devasa çöplüğe dönüştü. Üstelik her geçen gün daha çok kanayarak ve karararak!.. Dolayısıyla, volümü ara sıra yükselen ve büyük olasılıkla daha da yükselecek olan bu sesli boşalmanın önemli amaçlarından biri, rüyamda bile eylem hâlinde olan zihnimi merak ve kuşku zehirlerinden arındırması olacaktır... Evet dostlarım, dip köşe arınmak istiyorum. Umudum bu yönde ama anlatacaklarımın edebi açıdan *temize çıkmama* katkı sağlayacağından pek emin

değilim. Yine de konuşa bağıra içimi döküp kenar bucak dolanıp aklanıp paklanmak için gayret sarf edeceğim. Böylece biraz olsun rahatlayacağımı düşünüyorum: Umudum Yasef'in *satır satır, sayfa sayfa* ilginç ve çok önemli bilgilerle doldurulmuş olduğunu söylediği, bizatihi yüz yıllık tarihi bir eser olan *Defter*'in yolunu açması; yıllarca aklımı çekiştire çekiştire katanan Kraliyet Balosu'ndaki ölümün üzerindeki kuşku perdesini aralaması... Benzer diğer ölümlere gelince; onları da *Defter* sayesinde deşifre edebileceğimi sanıyorum. Zihnim kirleniyor olsa bile bir yıl önce olduğu gibi bugün de öyle düşünüyorum: Sonuca ulaşmakta istekliyim...

10.43

Hiç unuttur muyum:

Yasef'in *müthiş bir parça*, dediği buluntunun, yani *Defter*'in ele geçirildiği gün titrek de olsa zihnimin en karanlık, hem de kör karanlık bölgesinde bir umut ışığı belirmişti: Sahaf o gün, telefonumda patlayan en heyecanlı, en delikanlı sesiyle, *cinai edebiyat tarihini değiştireceğiz*, diye bağırıyor, kuvvözdeki öyküme çare olacak gelişmeden söz ediyor... ve Madam Musurus'un ölümü hakkında bilgi edinmem için beni Küçüklangadaki dükkânına çağırıyordu: Yel yeperek gitmiştim... Aynı zamanda heyecanlıydım; zira yıllarca beni meşgul eden, aklımı iyice kirlletmeme, yormama neden olan bir başka meseleyi daha çözebilecektim. *Bir başka mesele nedir*, diye sorduğunuzu varsayıyor, dolayısıyla apaçık bir yanıt veriyorum: Dostlarım, zihnimdeki karanlığın bir başka nedeninin, 2003 yılında yazdığım –edebiyat profesörü bir hanımla öğrencisi Ali Nuri arasında kırklı yıllarda yaşanan– tuhaf bir aşk hikâyesi olduğunu söyleyebilirim: Şöyle ki, âşık öğrencinin hazırladığı

ve benim Nişantaşı'ndaki bu evde elime geçen, Abdülaziz dönemine ve yazar Emin Nihat Bey'e ilişkin bir edebi inceleme, öykümü yoldan çıkarıp beni o döneme ve dönemin mühim şahsiyetlerine –Pertevniyal Valide Sultan'a, Hacı Arif Bey'e, Çerkes Hasan'a, Nevfidan Kalfa'ya, Müsâmeretnâme'nin müellifi Emin Nihat'a Londra sefirimiz Kostaki Musurus Paşa ve ailesine– savurmuştu: Bu şahıslar eşliğinde, birbirinden kopuk duran ama biraz zorlayınca isteksizce de olsa teyellenen olaylar silsilesinin –tabii Londra'daki kuşku ölümün de– peşi sıra aylarca sürüklenmiştim. Dolayısıyla benim anlattıklarım da öğrenci ile öğretmenin imkânsız aşkı gibi, bir türlü düzene girmemiş, üzerinde çalıştığım metin, vura çarpa, düşe kalka yol aldığından, istediğim gibi olmamıştı... Bir kez daha başaramamıştım: Sonuç kötüydü! *Defter* ise çok iyi bir gelişmeydi: Onun sayesinde, on beş yıl önce içime evlat acısı gibi çöken matemsi sıkıntıdan –belki– kurtulabilirdim: Anlayacağınız, bana yıllarca loş ve gölgeli pişmanlıklar yaşatan, yarım ve yaralı kalmış bir serüven nihayet sona erecekti... Dostlarım, işte *Defter*'i bu özelliği dolayısıyla çok önemsemiştim. Gelin görün ki, Yasef'in cinai edebiyat tarihimizin geçmişi-geleceği konusundaki aşırı beklentisi, çılgınlık atmasına neden olan coşkusu beni ilk başlarda pek ilgilendirmiyordu. Dahası ülkemizde piyasaya sürülen polisiye roman verimi hiç umurumda değildi. Benim önceliğim farklıydı: Akıl ve ruh sağlığım için, önce öyküm sağlığına kavuşmalı, ardından İngiliz Kraliyet Sarayı'ndaki ölümünün üzerindeki kuşku perdesi kalkmalıydı. Yazdıklarımın edebi hayata sağlıklı bir yapıt olarak katılmasının tek yolu buydu. Bu doğrultuda, verimli sonuçlar almak üzere, öykümün on beş yıl önce zihnimin dölyatağına düştüğü ama kuvöz bebeği olarak doğduğu Nişantaşı, Akkirman Sokak'taki eve geri dönmüş, her şeyin başladığı ve edebi suçların fütursuzca işlendiği bu yere yeniden konuşlanmıştım. Öte yandan yer değiştirmek ferah-

lğın yanı sıra fayda da sağlayabilirdi. Nitekim öyle oldu: İlk başlarda Yasef'in himmetiyle defterden edindiğim bilgi kırıntıları sayesinde oldukça önemli notlar aldım, öykümün serpilip gelişmesi için çalıştım; istekliydim, hevesliydim. On beş yıl önceki gibi yetersiz ve tıknafes değildim. Kısacası profesörüne âşık öğrenci –yani Emin Nihat ve *Müsâmeretnâme* hakkında incelemenin yazarı– amcam *Ali Nuri* olduğu için onun yaşadığı mekâna yeniden yerleşmek ve çalışmak bana iyi gelmişti. Kozasını örmek için dut yaprakları tüketen ibrişim böceği gibiydim, kozayı delip çıktığımda yakışıklı bir ipekböceği keleşmesi olmayı düşünüyordum: Ben, yatağa bağlı, başkalarının yardımına muhtaç, tiksindirici –bir anlamda cinayete kurban giden– sıradan bir hamamböceği olmamalı, kanatlarımı çırpıp yukarılardaki edebi hayata katılmalıyım.¹ Ancak yeterli bilgiye sahip olamadığımdan bu isteğimin kolay kolay gerçekleşmeyeceğinin farkındayım: Çünkü koskoca bir yıl geçmesine karşın bugüne kadar *Defter*'le yakın bir ilişki kuramadım;

Ancak üç sayfasını okuyabildim...

11.38

Daha doğrusu:

O sayfaların gizlice fotoğraflarını çektim. Kalan sayfalar benim için hâlâ meçhul. Zira ADI BATASICA YASEF ALÇAĞI bir yıldır *müthiş parça* dediği bu nesneden uzak tutuyor beni, eziyet ediyor bana. İsteklerime yanıt vermeye tenezzül etmeyen bu nekes herif yüzünden fotoğraflarını çektiğim sayfalarla yetinmek, eksik gedik yol almak –doğrusu– zoru ma gidiyor. Ama kütük oğlu kütük sahaf, bilgiçlik taslamayı seven ilginç bir çiftit olduğundan, ara sıra *Defter*'de saklı duran kimi bilgileri damla damla da olsa aktarıyor. Bunlar ye-

terli mi? Değil tabii! Fakat her ne olursa olsun edebi hayatımı yükseklerde sürdürmek için uğraşacağım: Aklımın, gücümün sınırları zorlansa da kanatlarım hep açık olacak... Bütün olumsuzluklara karşın bu tür iyi niyetli kararlar almış olduğumdan Nişantaşı'ndaki eve taşınır taşınmaz dönüşüm trafiği, bilgi kırıntıları eşliğinde zihnimde gelip gitmeye başlamıştı: Elimdekilerle yetinmek zorunda olsam bile yoğun bir akıştı bu... Böylece Yasef'in *Defter*'den damlalıklı aktardığı bilgiler sayesinde, Anna Musurus'un Kraliyet Balosu'ndaki kuşkulu ölümüyle ilgili kimi ipuçlarını öğrenmiş, bu bilgilerin yol verdiği bir dizi cinai girişimin peşine de düşmüş, krizantemler, zambaklar, karanfiller ve iri papatyalarla kanatacağım devasa bir çelenk düşlemeye başlamıştım. Anlaşılacağı üzere, öykü sağaltma çabamın yanı sıra seçki yapmak için de çalışmaya, büyük bir hevesle bazıları az bilinen, bazıları tarihe geçmiş, bazıları ise faili meçhul olan cinayetleri derleyip toparlamaya girişmiştim. Bütün çiçekler ilgi alanımdaydı artık. Mevsim çiçeklerinden oluşmuş toplu cenaze çelengi tertip ve tanzim etme isteği kısa sürede en önemli önceliğim hâline gelmişti. Bu arada hemen belirtmeliyim ki, *Çelenk* düşüncesinin zihnimde uyanmasına bir rastlantı sonucu Yasef neden olmuştu. Bir cumartesi, yani sıradan bir Şabat günü, dükkânda oturmuş demlenip söyleşiyorduk. İkinci vaktiydi ama henüz kapı açılmamış, siftah yapılmamıştı. Tam bir kadeh daha içer öyle giderim, diye düşünüyordum ki, genç bir adam karşımızda belirivermişti: Günün ilk müşterisi, *Yunan Antologyası*² adlı bir kitabı edinmek istiyordu. Yasef müşterisine, şiir mi yazıyorsun, diye sormuş, olumlu yanıt aldığı anda kapıya yakın raflardan birini işaret etmişti. Delikanlı parayı ödemek üzere yanımıza geldiğinde kitabın, şiirleri kadar romanlarından da etkilendiğim şaire ait olduğunu görünce şaşırmış, cahilliğimden utanmıştım. İşte bu tür olumsuz duyguların etkisiyle 1964 tarihli o kitaba ben

sahip olmak istemiştim. Ama bu olası değildi, delikanlı kitabı alıp gitmişti. Yasef derdimi anladığından üzülmememi; düzenlenmemiş, tasnif edilmemiş kitaplar rafıyla didişmeyi göze alırsam merakımı giderebileceğimi söylemişti. Bu arada iyice demlenmiş olduğundan çenesi kapanmak bilmiyordu. Yaptığı bilgiçlikti, daha doğrusu karşısındaki kişiye uyguladığı bilgi terörüydü. Yetersizlik ile yılgınlık karışımı bir duygunun etkisine girmiştim ama sahafı merakla dinliyordum, ilginç şeyler anlatıyordu. *Yunan Antologyası* hakkındaki malumata en başından başlamıştı: İlk antoloji, Gadaralı Meleager tarafından MÖ 1. yüzyılda oluşturulmuş; Platon'dan Safo'ya, kırkı aşkın ozanın kısa şiirleri –daha doğrusu epigrammaları– *Çelenk* adını verilen kitapta bir araya getirilmiş. Kitabın en önemli özelliğı her bir şair için bir çiçek, yani bir *anthos* öngörölmesiymiş. Bu kitap, *şiiirdeste*'lerin öncüsüymüş, edebi aranjmanlar onunla başlamış. Meleager aslında *yazıt* toplayıcısıymiş... Mezar taşlarına yazılan kısa ve özlü sözlere –de– *epigramma* dendiğine göre, *Çelenk* doğru bir kitap ismi imiş.

Ağzı dili kurumasin!

12.49

Yasef'in *bilginçlikleri* bitmiyordu:

Çelenk'in Yunanca karşılıklarından biri *Girlenta*, İngilizcesi ise *Garland*'mış... Şimdi tutup *Girlenta* ile *Kırlent*'i çarpıştırıp o söyleşinin sizler için –de– tedhişe dönüşmesine izin vermiyor, ikide bir gülümseyerek *mest-i harab* olduğunu söyleyen Yasef'in sarhoş zihninin serbest atışlarından birini paylaşmakla yetiniyorum: Judy Garland'ın ölümü intihar değil cinayetmiş: *Oz Büyücüsü*'nün Dorothy'sinin aklına ve bedenine –ilk gençliğinden itibaren, otuz yıl boyunca yavaş

yavaş, acıta ağrıta– yapılan müdahaleler bir insanlık suçuymuş... Yasef bunları söyler söylemez Judy Garland'ın annesinin hoyratlığını anlatmaya girişmiş, cadı karının verim alabilmek için kızına yutturduğu uyuşturucu ve uyarıcılardan, çocuk görüntüsünü yitirmemesi ve memelerini bastırması için giydirdiği korselerden, kilo almaması için içirdiği ilaçlardan söz etmiş, sonra da kalkıp sallana devrile tasnif edilmemiş kitaplar rafında eşinip 1969 tarihli *Time* dergisiyle geri dönmüştü. Birlikte Judy Garland'ın cenaze töreni fotoğraflarına bakmıştık: Hiç çelenk yoktu çünkü çelenk tabutun kendisiydi; her noktası çiçeklerle örtülmüştü. Yasef bunları paylaştıktan sonra bir *bilginçlik* daha yapmış, Michael Jackson'ın *Oz Büyücüsü*'nün müzikal uyarlaması olan *Wiz*'de oynadığını, onun ölümünün de kuşkulu olduğunu söylemiş, şarkıcı için hazırlanan on dört ayar altınla kaplı tabutun yumuşacık mavi kadife döşөгünü özlem duyarcasına anlatmış... ve sızıvermişti. Aslında o gün Michael Jackson'ın konforlu ve çok pahalı sandukasının –çiçeklerle örtüldüğünden– çok şişkin bir çelenge benzediğini de öğrenmiş; sanduka-sandık-tabut sözcüklerine değin ansiklopedik bilgiler edinmiş... ve nedense *Yunan Antologyası*'nı hazırlayan yazarın *Danaburnu*³ romanına bir kez daha yönelmeye karar vermiştim. Amacım, romanın önemli şahıslarından biri olan *Yalnızların Mehmet*'in şehirlerarası yolda bulduğu sandıktaki erkek cesedinin peşine düşmektir. Evime döner dönmez yazarın roman hakkındaki söyleşisini yeniden okumuş, sandıktaki ceset haberine ulaşmak için söyleşide adı geçen büyük gazetenin üçüncü sayfa haberlerine gömülmüş, arama motorlarında yıl yıl dolanmıştım. Saatler süren araştırmam sonuç vermemiş, yazarın *Yalnızların Mehmet* konusunda esinlendiği habere bir türlü ulaşamamıştım. Fakat bu sayede *Sandık Cinayetleri* başlığı altında gruplandırabilecek çok sayıda olayı not etmiş-

tim. Örneğin 1972 yılında, Paşabahçe sahilinde sandalla denize açılmak üzere arkadaşını bekleyen genç kızın yanındaki sandığın içinde –polise söylediği gibi– kitap değil, bir delikanlının –Adil Ovalıoğlu’nun– parçalara ayrılmış cesedi vardı ve bu cinayet, *sol* diye anılan bir örgütün iç hesaplaşması olarak kayıtlara geçmişti... Diğer sandık cinayetlerine kısaca değinecek olursak... Bu konuda sizlere öncelikle, berdeli bozup İstanbul’a kaçan, Diyarbakır’ın Çınar ilçesinden Gülistan Gümüş’ü örnek gösterebilirim: 2006 yılında Diyarbakır’a dönen genç kadın, korunmak ve saklanmak için sığındığı çeyiz sandığında erkek kardeşi ve kocası tarafından uzun namlulu tüfeklerle taranıp öldürülmüş; bu cinayet o yılın en çok konuşulan töre infazı olmuş. 2011 yılında ise yoğun koku nedeniyle girilen Beyoğlu’ndaki bir evde, Faslı Leyla Moine’nin cesedi çeyizat sandığı içinde bulunmuş; yirmi üç yaşındaki maktulenin günler önce öldürüldüğü belirlenmiş... Sandığın olay mahalli olduğu bir başka cinayet ise Çorlu’da işlenmiş, ceset ise bir çeyiz sandığı içinde Mersin’de bulunmuş.

Maktul, Tekirdağlı Ömer Şahin’miş...

13.41

Katilleri ise karısı ile sevgilisiymiş!

Müge Şahin, yasak aşk yaşadığı Muhittin ile cinayeti işledikten hemen sonra polise gidip kocasının kaybolduğunu bildirmiş. Aynı gün katiller, maktulü Müge’nin çeyiz sandığına yerleştirip diğer ev eşyasıyla birlikte Mersin’deki bir depoya göndermişler. Hayır, kurtulmak istediği kocasını öldüren ya da öldürten kadın katillere değinmeyeceğim, zira *Danaburnu*’nun yazarının bir diğer romanına dikkatinizi çekmek istiyorum: Dostlarım, *Bir Kadının Penceresinden*⁴

adlı romanın sonunda işlenen cinayet, belki sol bir örgütün iç hesaplaşması, belki de karşı görüş saldırısıydı... Hatta bir gazetede şoför olarak çalışan solcu üniversite öğrencisi Selim'i, aynı gazetenin solcu yazarı Bedri bile öldürtmüş olabilir. Zira Bedri'nin karısı Filiz, kocasını Selim ile aldatıyordu. Ancak Bedri, intikam alacak biri olarak tanıtılmamıştı; üstelik o, *aile*'nin kutsallığını yitirmiş bir kurum olduğunu düşünüyordu... Kısacası Selim'in bıçaklanarak öldürülmesiyle ilgili –katiller veya azmettiriciler bağlamında– kesin bir açıklama yapmak mümkün olmadığından kararı romanın okurlarına bırakıp ilk seansı teknik bir sorunu çözerek bitiriyorum: Dostlarım, bu konuşma kayıtları yazıya dönüştürülürken, kitabında adını-şiiirini andığı her şair için bir çiçek, yani bir *anthos* öngören Gadaralı Meleager gibi, ben de uygun gördüğüm maktul ve maktuleler için *Çelenk*'ime çiçekler yerleştirilmesini istiyorum. Örneğin başta Anna Musurus olmak üzere, Gülistan, Leyla, hatta Judy için çelenge violet'lerin en *mor*'u yerleştirilmeli. Fakat daha önce, çiçeklerin kendilerini çekinmeden gösterebileceği, güven içinde yerleşebileceği, defne yapraklarıyla çevrenilmiş bir çelenk kasnağı hayal edilmeli mutlaka... Kısacası anlattıklarımı deşifre eden kişi ya da kişiler, sözel hayalimi görsel bir öge olarak da okura göstermeyi kesinlikle unutmamalı ve bir çelenk çerçevesi bulunup çiçek seçiminden önce uygun bir yere yapıştırmalı ki, tanzim ve tertip çalışmalarımın ne tür bir çerçeve ve zeminde şekilleneceği okur tarafından anlaşılsın...

